

Bilaga Nuläge- och behovsutredning Kompletterande materiel till strukturprogram för folkbibliotek

Innehåll

Inledning	2
Verksamhetsstatistik och jämförelser	2
Volymen fysiska besök vid folkbiblioteken	3
Olika beteenden vid kommunens folkbibliotek	5
Antal lån sett i relation till antal besök	5
Volymen utlån	7
Volymen unika låntagare	8
Behovsanalys.....	8
Modell för lokalisering utifrån störst behov	8
Analysresultat.....	9
Slutsatser från analyserna	13
Beskrivning av befintliga verksamhetslokaler samt öppethållande	14
Huvudbiblioteket.....	14
Flemingsbergs bibliotek.....	15
Segeltorps bibliotek.....	16
Skogås bibliotek.....	16
Vårby bibliotek med Barnkonsten.....	17
Det digitala biblioteket.....	17
Mobil biblioteksverksamhet.....	17
Driftkostnader.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Kostnader /kostnadseffektivitet	18

Inledning

Kultur- och fritidsförvaltningen har, tillsammans med kommunstyrelsens förvaltning, utifrån uppdrag i Lokalresursplan 2024 arbetat med att ta fram ett strukturprogram för folkbibliotek i Huddinge kommun.

Behovsutredningen ska ge en nulägesbild kring volymer för besök och utlån vid befintliga folkbibliotek, redovisa öppettider, verksamhetslokalernas placering samt driftkostnader. Behovsutredningen omfattar även jämförelser av folkbiblioteksverksamhet mellan Huddinge och andra kommuner.

Utredningen av nuläget ligger sedan till grund till en föreslagen struktur som möter dagens behov samt håller för en långsiktig ökad befolkningstillväxt.

Verksamhetsstatistik och jämförelser

Sedan 2011 har biblioteksverksamheten i Huddinge utfört statistikarbeten för att på olika sätt belysa Huddingebornas tillgång till och användning av kommunens folkbibliotek. Under 2014–2015 genomfördes en omfattande strukturutredning om biblioteksaktivitet och digitala avtryck, uppdelat per nyckelkodområden¹.

Utredningen visade att socioekonomiska faktorer spelar en stor roll i hur ofta folk använder bibliotekens tjänster. Generellt sett använder socioekonomiskt svagare grupper biblioteken i mindre utsträckning, särskilt de digitala tjänsterna.

En intressant observation som utredningen gjorde var att tillgången till folkbibliotek påverkas av avståndet till biblioteket. Boende inom en radie av 500 meter från områdesbiblioteken och 1500 meter från huvudbiblioteket har en högre användning av bibliotekens tjänster.

Vidare visade utredningen från 2016 att det fanns också en betydande andel av befolkningen som inte använder biblioteken men som skulle vilja göra det, vilket tyder på att det finns potential för att öka användningen genom att förbättra tillgängligheten och utbudet.

Under 2024 genomförde kultur- och fritidsförvaltningen en datadriven områdesanalys med utlån-statistik och uppgifter över låntagarnas bostadsort (postnummer). Analysen visade att varje folkbibliotek i kommunen har sitt unika upptagningsområde, och att huvudbiblioteket har det största upptagningsområdet, (bild 1A-E). Observera att totalantalet lån vid respektive folkbibliotek är olika, så det är omöjligt att genom färgnyans jämföra antal lån mellan kommunens fem folkbibliotek.

---

¹ Strukturutredning – En sammanfattning. Biblioteken i Huddinge (2016)

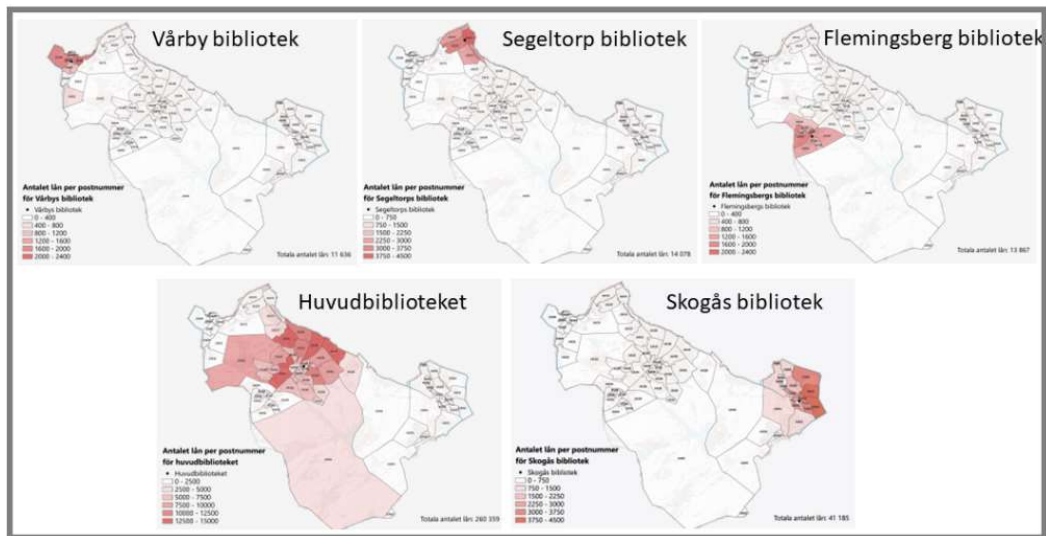

Bild 1A-E För respektive folkbibliotek redovisas antal utlån av fysisk media uppdelat på postnummerområden. Större antal representeras av starkare röd färg.

Resultaten bekräftar dragna slutsatser i den snart 10 år gamla strukturutredningen, bland annat att:

- i kommunens områden med socioekonomiska utmaningar lånar man i lägre grad från folkbiblioteken
- biblioteksbesökaren nyttjar oftast det bibliotek som är närmast där man bor

Volymer fysiska besök vid folkbiblioteken

Studerar man besöksantalet per invånare i Huddinge och i jämförelsekommunerna under en längre tid (mellan 2015 och 2023, se diagram 1), så hamnar Huddinge (orange linje) under hela perioden bland de kommuner som har haft lägst utfall. Orsaken till detta är oklar, men faktorer som placering och öppethållande kan spela roll.

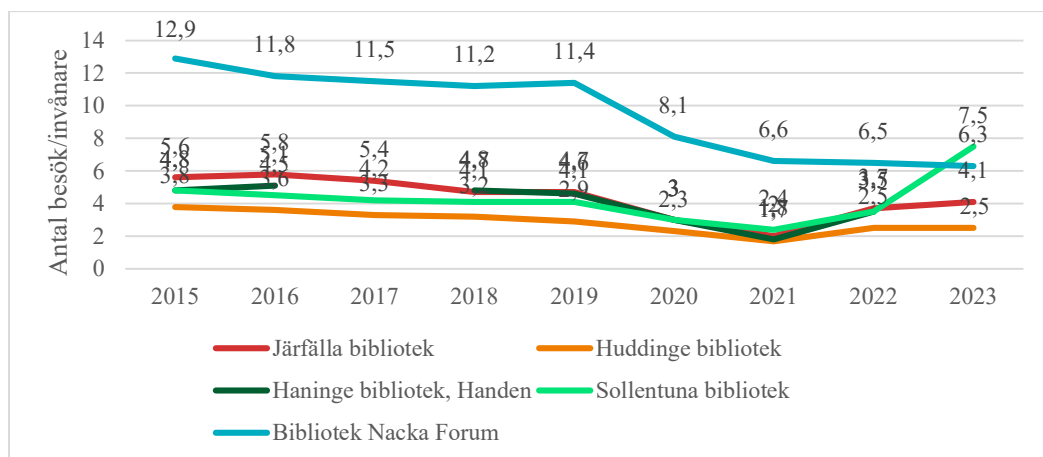

Diagram 1. Antal fysiska besök vid folkbibliotek per invånare under perioden 2015-2023 för Huddinge samt jämförelsekommunerna.

Värt att notera är att Sollentunas folkbibliotek (grön linje) hade mellan 2022 och 2023 fått en markant ökning i antal besökare, från 3,5 till 7,5. I Sollentuna kommuns årsredovisning för 2023 förklarades ökningen bero på en flytt av huvudbiblioteket från Aniaraplatsen till Turebergshuset. Flytten resulterade i att antalet besökare per dag har gått från cirka 1000 besökare till mellan 1600 och 2000 besökare per dag.

Antal besök på respektive folkbibliotek speglar mycket hur stort upptagningsområdet är och/eller hur väl biblioteken är placerade utifrån hur lätt de är att besöka beroende på invånares vardagsliv. Huvudbiblioteket har ett större upptagningsområde och därmed flest besök då det fungerar både som lokalbibliotek för de närboende och som en resurs för hela kommunen.

Skogås har, som enda bibliotek i den östra delen av kommunen, ett relativt stort upptagningsområde. Skogås bibliotek har haft den största ökningen i antal besök av kommunens alla folkbibliotek under perioden 2018 till 2024, och Skogås bibliotek har nu fler besökare än innan pandemin (tabell 1). Det kan bero på att Skogås som kommersiellt centrum och pendlingsknytpunkt har stor genomströmning av människor. En annan förklaring kan vara ökat antal besökare från Trångsund, där biblioteket stängde 2020. Den utökning av lokalytan och omgestaltning av biblioteket som gjordes 2019 har ökat bibliotekets attraktivitet och möjlighet till ökade öppettider, bland annat genom meröppet.

Tabell 1. Antal fysiska besök vid folkbiblioteken i Huddinge kommun							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flemingsberg	57 192	25 677*	4 430*	4 619*	17 562*	20 084	40 272
Huvudbiblioteket	139 788	140 195	123 043	89 710	122 364	126 756	131 540
Segeltorp	13 277	13 866	12 908	5 000	13 519	13 581	14 099
Skogås	80 899	84 392**	83 180	64 918	98 563	105 330	98 581
Trångsund	22 809	23 404	6 915***	0	0	0	0
Vårby	42 442	41 010	31 366	26 219	30 851	22 986	57 387
Totalt	356 407	328 544	261 842	190 466	282 859	288 737	341 879

Händelser under perioden 2018–2024 som har påverkat antalet fysiska besökare: *Maj 2019: Biblioteket i Flemingsberg stänger i ordinarie lokal i Grantorp och har fram till juni 2023 en popup-verksamhet i Grantorp. **Oktober 2019: Biblioteket i Skogås har ny-invigning med ombyggda lokaler och har blivit större. Nu rymmer biblioteket bland annat en konstverkstad, studierum, en ny ungdomsavdelning, ett nytt tidnings- och tidskriftsrum och ett nytt programrum. Skogås bibliotek blir nu också ett meröppet bibliotek. ***Mars 2020: Biblioteket i Trångsund stänger.

Under större delar av 2020–2021 rådde restriktioner för folksamlingar på grund av Covid19-pandemin med minskat antal besök som följd. Siffrorna för 2024 bekräftar den positiva trend som setts under 2022–2023 med en återhämtning av antalet besök som innan pandemin. Huvudbiblioteket har dock ännu inte återhämtat antal besök sedan innan pandemin.

Biblioteket i Flemingsberg tappade besökare under perioden med popup-verksamhet. Sedan flytten till Fleminghallen i juni 2023 så vänder statistiken uppåt.

Biblioteket i Segeltorp har relativt stadigt legat på mellan 13 000 och 14 000 besökare per år.

Kommunens fem folkbibliotek beskrivs i mer detalj från sidan 14.

Olika beteenden vid kommunens folkbibliotek

Vad säger antalet fysiska besök på bibliotek egentligen? Det är inte alla besökare som lånar böcker och/eller konsumerar media. Den stora gruppen besökare nyttjar folkbiblioteken i den mer traditionella meningen: de använder lånedatorer, använder studieplatser och grupprum och de tar del av program och utställningar med mera.

Men det finns idag många människor som går till ett bibliotek för att få ”komma in i värmen” och för att ha någonstans att vara. Folkbiblioteken är en av de få offentliga lokaler som fortfarande är gratis att nyttja, utan att det finns ett köpkrav. Det finns ett stort och ökat behov av att kunna använda gratis toalett, hämta vatten att dricka, bara få sitta på en stol (då många centrum har tagit bort stadsbänkar).

Mätetalet ”antal fysiska besökare” speglar därför både besökare till *mötesplatsen* bibliotek, och till de som är där för att mer aktivt nyttja medieutbudet genom att göra utlån och återlämning.

Antal fysiska lån, och antal fysiska lån sett i relation till antal fysiska besök
Relationen mellan antal fysiska lån och antal fysiska besök säger något om vilken funktion folkbiblioteket har i sitt respektive lokalsamhälle. Det finns tydliga skillnader i antal utlån/fysiskt besök vid Huddinges olika folkbibliotek, tabell 2.

Tabell 2. Antal utlån inklusive omlån, och Antal fysiska utlån i relation till antal fysiska besök			
	Antal fysiska utlån * inklusive omlån		
	2023	2024	Antal fysiska utlån* inklusive omlån per fysiskt besök 2024
Huvudbiblioteket	149 454	154 630	1,18
Flemingsberg	17 617	31 433	0,78
Segeltorp	15 966	16 230	1,15
Skogås	47 284	48 287	0,49
Vårby	16 882	19 466	0,34
Fysiska utlån* Totalt Huddinge kommun	251 451	273 700	
Externa avdelning (Boken-Kommer- låntagare bosatta över hela kommunen)	4 248	3 654	
Digitala lån (omlån av fysiska via hemsida eller lån av e-böcker/e-film)	124 248	136 954	
Totala utlån Huddinge kommun Fysiska, digitala och Boken-kommer utlån	375 699	410 654	

*Med fysiska utlån menas utlån av fysisk media, som exempelvis böcker, läroböcker, talböcker och ljudböcker på fysisk bärare..

På huvudbiblioteket och biblioteket i Segeltorp genererade under 2024 varje besök i snitt ungefär 1,2 lån av fysisk media till skillnad från de färre lån per besök som genomförs på de stora områdesbiblioteken; Vårby 0,35 lån per besök, Flemingsberg 0,78 lån per besök och Skogås 0,5 lån per besök.

Analysen av den relationen (utlån per fysiskt besök) antyder att biblioteken i Vårby, Flemingsberg och Skogås är viktiga som mötesplatser för olika sociala interaktioner och behov.

I nordvästra Huddinge finns folkbibliotek i både Vårby Gård och Segeltorp med ungefär lika stort befolkningsunderlag, runt 10 000 invånare. Statistiken för lån är ungefär lika men med den skillnaden att Vårby Gård har fler besökare. Det kan förklaras av befolkningssammansättning i Vårby Gård där det är troligt att biblioteket i hög grad fyller behovet som lokal mötesplats.

Flemingsbergs bibliotek med upptagningsområde i sydvästra Huddinge har ännu en liten del av totala andel lån och besök, men visar en stor årlig ökning sedan flytten till Fleminghallen och kommer troligen fortsätta öka framöver parallellt med att området växer och bostäderna blir fler.

En tolkning av analyserna av verksamhetsstatistiken är att Huddinge har haft färre besökare till folkbiblioteken, men att en genomsnittsbesökare vid Huddinges folkbibliotek lånar vid varje besök fler fysisk media än en besökare vid jämförelsekommunernas folkbibliotek. Detta förhållande mellan antal fysiska lån och antal fysiska besök visas för Huddinge och jämförelsekommunerna i diagrammet nedan.

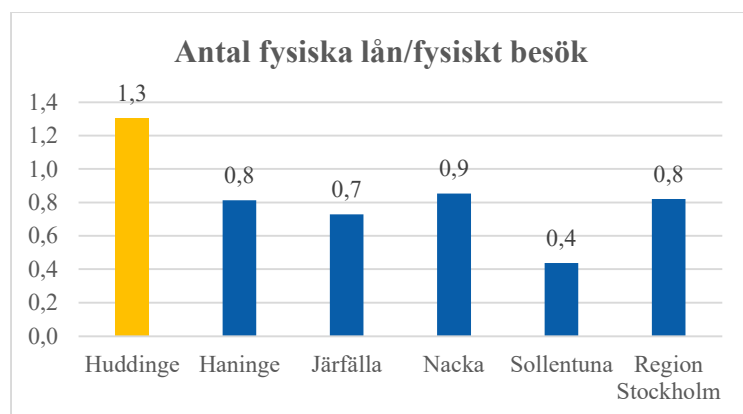

Diagram 2. En jämförelse av Huddinge med andra kommuner. Antal fysiska lån under 2023 dividerat med antal fysiska besök till folkbiblioteken. Källa: Kungliga Bibliotekets biblioteksstatistik

Äldres lånevanor

När man studerar användandet av kommunens olika folkbibliotek bland låntagare i ålder 65 år och äldre, så visar det sig att folkbiblioteken i Flemingsberg och Vårby har ett avvikande utfall jämfört med övriga. Här, se diagram 3, observeras att både andelen aktiva låntagare som är 65 år och äldre är lägre än vid övriga

folkbibliotek i kommunen, samt att andelen lån gjorda av åldersgruppen är lägre vid Flemingsbergs och Vårby bibliotek än vid övriga.

Under 2024 har Huddinge biblioteksverksamhet gjort en översyn av service till äldre. Resultat av översynen blev bland annat att decentralisera denna serviceverksamhet, som tidigare fanns i merpart på huvudbiblioteket, ut till övriga folkbibliotek. Förändringen ska förhoppningsvis ge ökande lån för målgruppen.

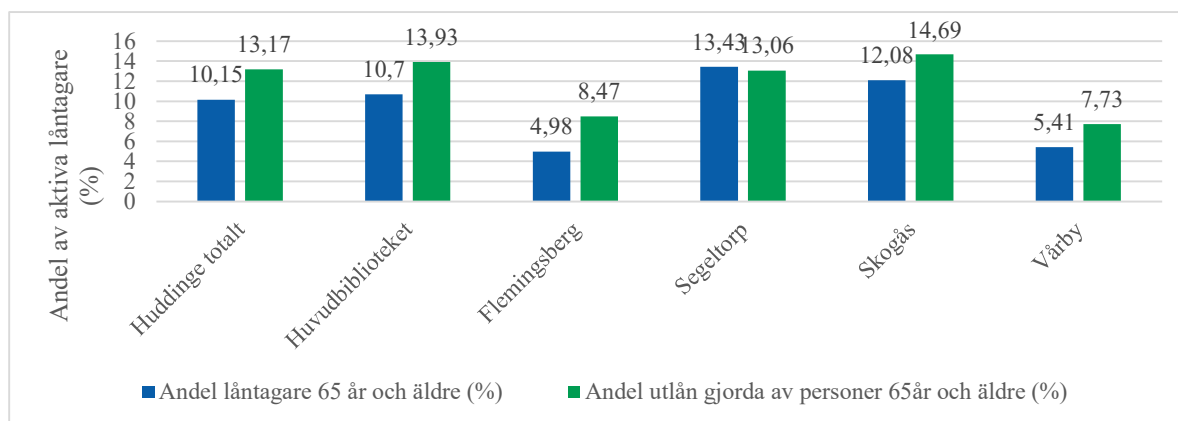

Diagram 3. En jämförelse mellan Huddinges folkbibliotek gällande andel låntagare som är 65 år och äldre (blå staplar), och andelen utlån som gjorts av biblioteksanvändare i ålder 65 år och äldre (gröna staplar).

Volym utlån

Indikatorn i kultur- och fritidsnämndens liggande verksamhetsplan definieras som antal fysiska lån plus antal nedladdningar av viss elektronisk media dividerad med antal invånare 31 december. Målvärdet till 2030 är 4,5 lån per invånare för indikatorn (grön stapel i diagram 2 nedan).

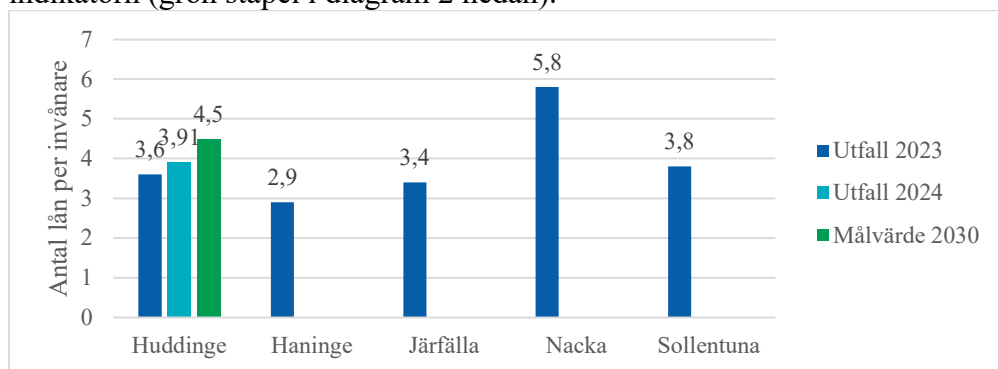

Diagram 4 Indikatorn i verksamhetsplanen för 2025 definieras enligt följande: totalt antal fysiska lån + antal nedladdningar av e-böcker, -ljudbok, -talbok + antal nedladdningar från databas m film, tv och interaktiva kurser dividerat med antal invånare 31 december. Källa: Kungliga Bibliotekets statistik.

Huddinges utfall för 2024 ökade jämfört med föregående år till 3,9 lån per invånare. Senaste uppgifter för jämförelsekommuner är för 2023, och då hade Huddinge det näst lägsta utfallet med 3,6 lån per invånare. Haninge hade då det lägsta antalet lån per invånare med 2,9, se diagram 4 ovan.

Volymer unika låntagare

Indikatorn i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan för 2025 definieras som antal unika låntagare dividerat med antal kommuninvånare den 31 december.

Diagram 5 visar Huddinges utfall för 2023 (mörkblå stapel) jämfört med jämförelsekommunerna. Flera av kommunernas utfall sammanfaller omkring 20-21 procent, förutom Sollentuna som hade 24 procent.

Huddinges utfall på 22,5 procent för 2024 (ljusblå stapel) var något högre än föregående år. Kultur- och fritidsnämndens målvärde för 2030 är 25 procent aktiva låntagare (grön stapel).

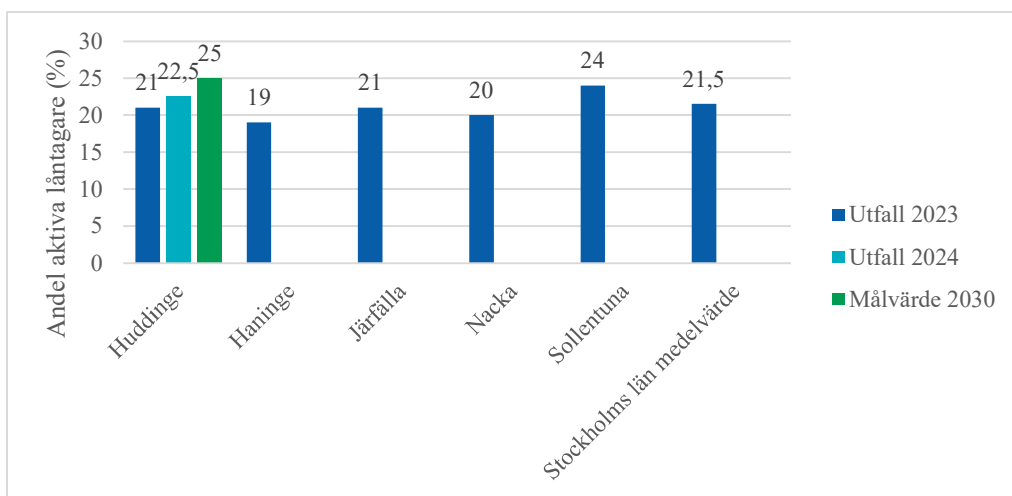

Diagram 5. Andel aktiva låntagare, uttryckt som procent av totala antalet kommuninvånare. Källa för data är Kungliga Biblioteket samt KFN Verksamhetsberättelse för utfall 2024. Kungliga bibliotekets definition på "aktiv låntagare" är minst 1 transaktion under året.

Behovsanalys

Modell för lokalisering utifrån störst behov

En lokaliseringsanalys har genomförts i syfte att påvisa var i kommunen störst behov av folkbibliotek finns. Analysmodellen har tagits fram baserat på kommunens ambitioner för folkbiblioteken och deras roll i samhället, som beskrivet i strukturprogrammet.

I utformningen av modellen har slutsatserna från tidigare genomförda strukturutredning beaktats; att, generellt sett använder socioekonomiskt svagare grupper biblioteken i mindre utsträckning, samt att lokal service är extra viktigt för den gruppen.

Två mätbara faktorer har identifierats och bedömts som viktiga i analysmodellen:

Den första faktorn är kopplad till ambitionen om folkbiblioteken ska ha en socialt utjämnande funktion och ha rollen som en inkluderande mötesplats samt förmedlare av samhällsinformation:

1. **Socioekonomiskt index:** socioekonomiska förutsättningar i befolkningen på nivå om regionala statistikområden (RegSO). Områden med socioekonomiska utmaningar och socioekonomiskt blandade områden har bedömts ha större behov av folkbibliotek (typ 2 och typ 3-områden enligt Socioekonomiskt index)². Huddinge har inget område av typ 1, Områden med stora socioekonomiska utmaningar.

Den andra faktorn är kopplad till kultur- och fritidsnämndens mål att öka antal utlån och att öka antalet unika låntagare:

2. **Antal fysiska utlån.** Data består av uppgifter om antal lån inklusive omlån av fysisk media genomförda vid Huddinges folkbibliotek under 2023, samt vilket låntagaren postnummer för bostadsort. Syftet med att analysera denna faktor är att identifiera bostadsorter, på nivå om RegSO, för låntagare som lånar i lägre grad från folkbiblioteken. Områden med färre lån har bedömts ha större behov av folkbibliotek än områden med många utlån.

Analysresultat

Huddinge kommun delas in i 22 regionala statistikområden. Åtta av dem klassas som områdestyp 2 och 3.

Områdestyp 2, områden med socioekonomiska utmaningar	Områdestyp 3 socioekonomiskt blandade områden
Flemingsberg västra Skogås västra Vårby gård Vårby Haga-Masmo Vårby Udde-Duvberget	Flemingsberg östra Sjödalen centrala-norra Trångsund centrala

Dessa åtta RegSO-områden presenteras i kartan nedan med befintliga folkbibliotek i Huddinge kommun (bild 2).

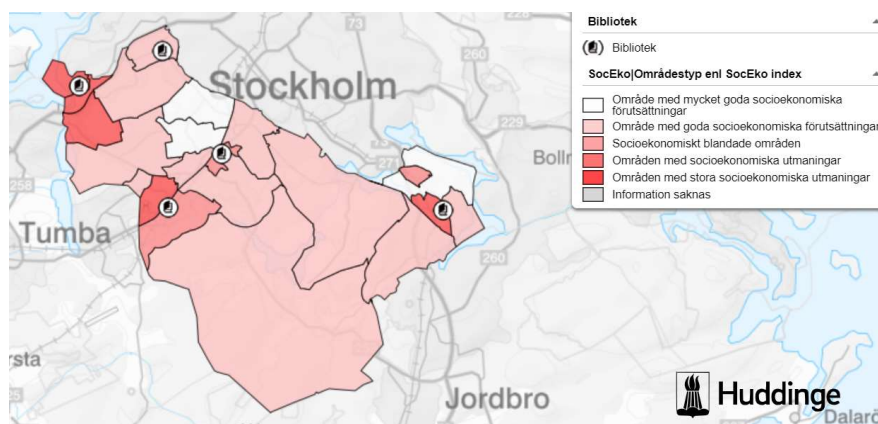

Bild 2. Karta som visar vilka områden i Huddinge kommun som klassas som områdestyp 2 och 3 enligt Socioekonomiskt index.

² Regionala statistikområden är en rikstäckande indelning skapad av SCB som började gälla 1 juni 2020. Indelningen följer läns- och kommungränserna.

Segregationsbarometern visar områdestyper utifrån socioekonomiskt index på RegSO-nivå för Huddinge kommun <https://segregationsbarometern.boverket.se/kommun/huddinge/>

Befintliga folkbibliotek i Vårby Gård, Flemingsberg, Sjödalen, samt Skogås är lokaliserade i områden som klassas som områdestyp 2 och 3. Bedömningen är att lokaliseringen av dessa fyra folkbibliotek är korrekta utifrån hypotesen att störst behov finns i dessa områden.

RegSO-området Vårby Haga-Masmo är av områdestyp 2, och har avsaknad av folkbibliotek. Även RegSO-området Trångsund-centrala har avsaknad av folkbibliotek.

Däremot observeras att befintliga Segeltorps bibliotek är lokaliserat i ett område som inte klassas som områdestyp 2 eller 3, vilket indikerar ett mindre behov av folkbibliotek i Segeltorp.

Som steg 2 i analysen har faktorn *Antal fysiska lån inklusive omlån under 2023* lagts till i analysen. Fokus för analysresultaten av lånestatistiken är att visa i vilka områden kommuninvånarna bor som lånar i *mindre* grad. Med hjälp av GIS-kartor visualiserades låntagarnas aktivitet (bild 3).

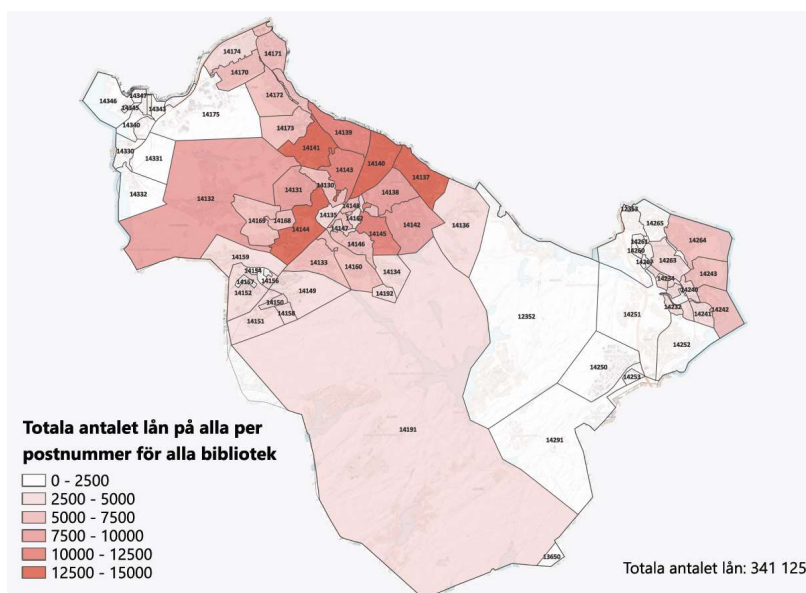

Bild 3. Alla utlån som gjordes av fysisk media, inklusive omlån under 2023 vid Huddinges folkbibliotek presenteras i kartan, fördelat på låntagarnas respektive postnummerområde. Ju fler utlån som gjordes, desto starkare färg på postnummerområdet. Lån tagna av låntagare med postort utanför Huddinge kommun exkluderades i analysen.

Därefter konverterades postnummer-område till RegSO-område³. Och antal lån per RegSO-område dividerades med antal invånare i respektive området för att ta reda på var i kommunen man statistiskt sett lånar minst.

Analysresultatet med antal lån av fysisk media per invånare uppdelat på respektive RegSO-område presenteras i diagram 6.

³ Viss överlappning finns med samma postnummer för olika RegSO. Inga överlappningar sågs i något av de RegSO som visade sig ha lägst låntagande, så felkällan har bedömts som effektlös i analysens slutsatser.

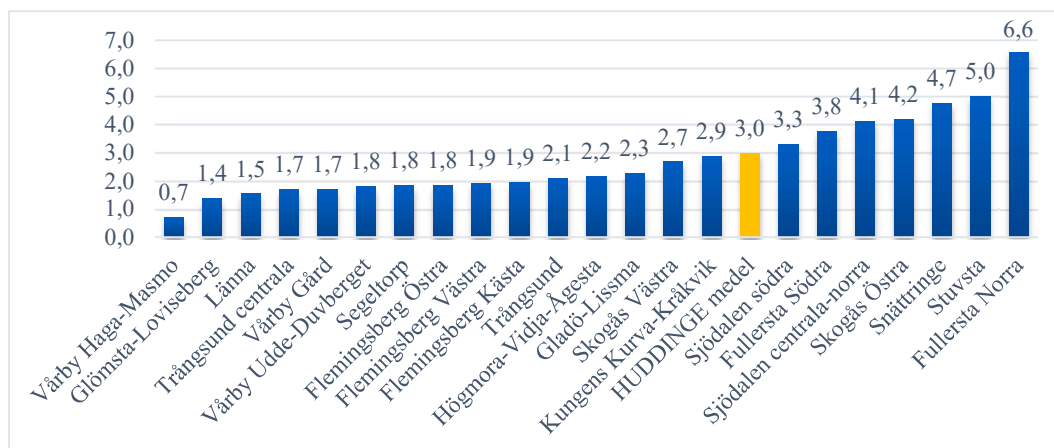

Diagram 6 Antal utlån av fysisk media inklusive omlån per invånare, fördelat på Huddinges 22 RegSO-områden. Genomsnittsvärde år 2023 vid Huddinges folkbibliotek indikeras av orange stapel med 3,0 lån per invånare.

RegSO-området Vårby Haga-Masmo visar sig ha 0,7 lån per invånare – det lägsta värdet av alla RegSO-områden.

RegSO-området med näst lägst antal lån per invånare är Glömsta-Loviseberg, med värdet 1,4. Eftersom Flemingsbergs bibliotek under 2023 flyttade från Flemingsbergs centrum till Fleminghallen, vilket kan påverka nyttjande vid det specifika biblioteket. Så samma analys genomfördes för utlån vid Flemingsbergs bibliotek under perioden 1 januari till och med 3 oktober 2024, för att undersöka om större skillnader kunde observeras jämfört med helåret 2023. En tydlig ökning observerades med fler utlån genomförda av boende i Glömsta, (samt av boende i Visättra).

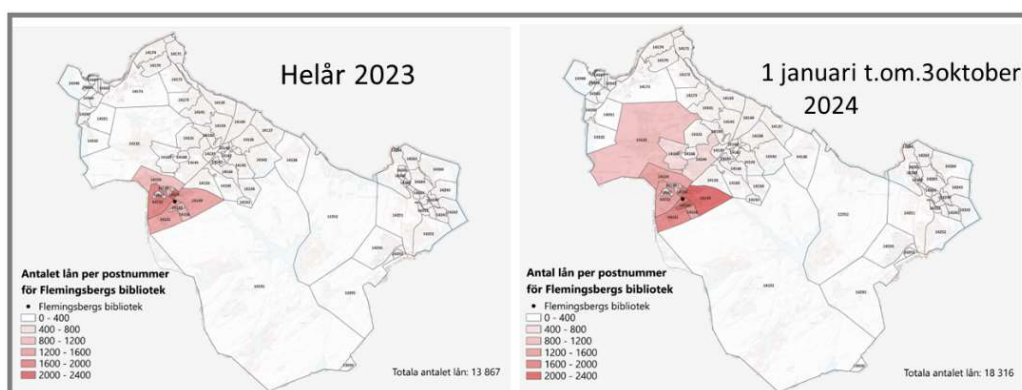

Bild 4 Antal utlån vid Flemingsbergs bibliotek under 2023 (vänster figur) respektive under större del av 2024 (höger figur).

Tredje lägst antal lån per invånare observerades i RegSO-området Länna. Kommentar: Genom att studera Regionbibliotek Stockholms utredning om

korslån över kommungränserna⁴ noteras till exempel att invånare i Länna lånar fler böcker från folkbibliotek än vad som syns i databasen vid Huddinges folkbibliotek. Boende i Länna åker över kommungränsen till Haninge i söder för att låna böcker och annan fysisk media vid exempelvis Handens bibliotek, se bild 5.

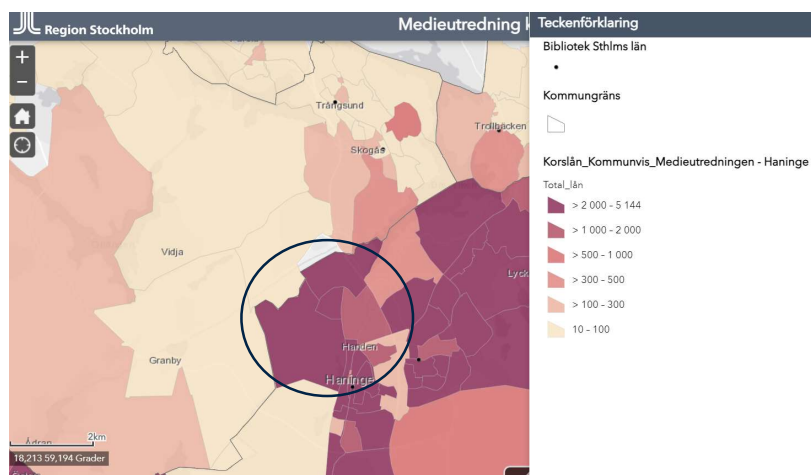

Bild 5 Kartbild över östra Huddinge. Cirkel markerar Länna. Genomförda antal korslån under 2019 vid Haninges bibliotek. Källa Regionbibliotek Stockholms medieutredning (2022)

Den fjärde lägsta lån per invånare var i RegSO-området Trångsund-centrala, vilket skulle tyda på ett större behov av folkbibliotek där.

Den femte lägsta antal lån per invånare ses i RegSO Vårby Gård, kommentar kring det:

Genom att studera Regionbibliotek Stockholms utredning om korslån över kommungränserna noteras en viss mobilitet och nyttjande, i form av korslån vid Stockholms folkbibliotek, hos låntagare boende i Vårby Gård, men endast i lägre grad (ljusgul nyans på skalan, se bild 6).

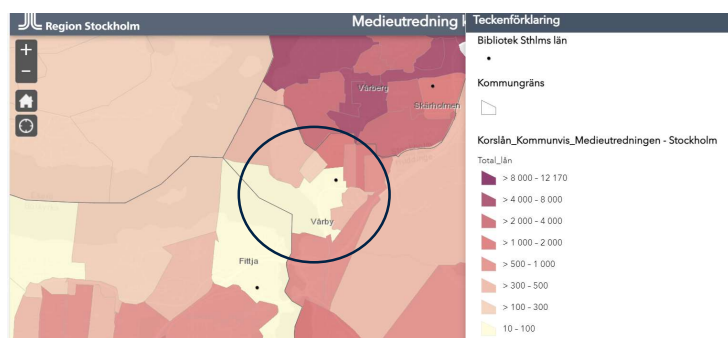
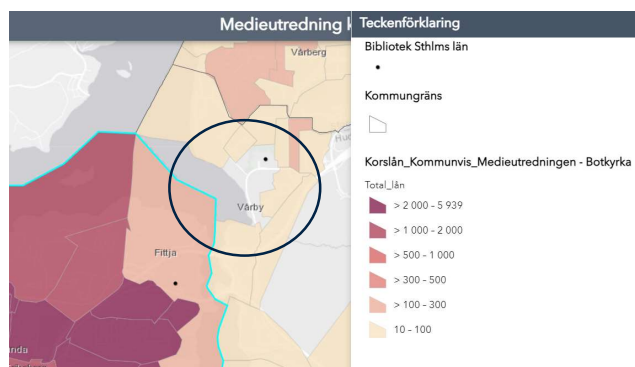

Bild 6A Kartbild över nordvästra Huddinge. Cirkel markerar Vårby Gård, svart prick är befintligt folkbibliotek i Vårby Gård. Genomförda antal korslån under 2019 vid Stockholms bibliotek. Källa Regionbibliotek Stockholms medieutredning (2022)

⁴ Medieutredning vid Regionbibliotek Stockholm, Nulägesbeskrivning samt förslag på samverkansinitiativ (2022)

Korslån över kommungränserna som genomfördes 2019 visualiseras i form av GIS-kartor

<https://arccg.is/1u44H8>

Bild 6B Motsvarande som bild 6A, men gäller genomförda korslån vid Botkyrkas bibliotek. Boende i Vårby Gård har under 10 lån registrerade.

Slutsatser från lokaliseringsanalyserna

Utifrån analysmodellens utformning och syfte att identifiera var störst behov finns, visar en sammanslagen slutsats att folkbibliotek bör lokaliseras på redan befintliga lokaliseringar i kommunen, samt i RegSO-områdena Vårby Haga-Masmo och i Trångsund-centrala.

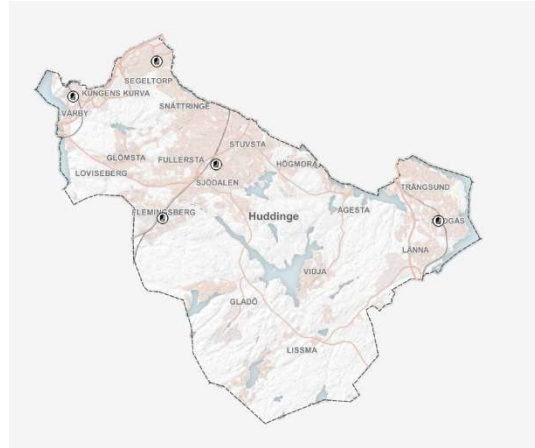
För RegSO Segeltorp visar analyserna att behovet av folkbibliotek är av mindre grad, enligt denna analysmodell. Där ligger idag ett mindre folkbibliotek med cirka 14 000 årliga besökare. Verksamheten uppger att placeringen i en skolbyggnad har visat sig lite problematisk under åren då en vanlig uppfattning är att biblioteket tillhör skolan, och inte är öppen för allmänheten. Med den planerade utvecklingen i dagens verksamhetsområde kommer tyngdpunkten för Segeltorp förskjutas och de möjliga centrumbildningarna behöver förhålla sig till varandra. Ett alternativ som strategiskt vald framtida lokalisering, i stället för vid Segeltorpsskolan, kan vara i Kungens kurva. Med de folkströmmar som rör sig där, bedöms en flytt av biblioteket i Segeltorp till Kungens kurva kunna resultera i fler besökare.

Beskrivning av befintliga verksamhetslokaler samt öppethållande

Huddinge kommuns folkbibliotek består av fem fysiska och ett digitalt bibliotek. De fem fysiska är lokaliserade i

- Södalen (centrala Huddinge)
- Flemingsberg
- Segeltorp
- Skogås
- Vårby

Nedan presenteras i korthet respektive folkbibliotek, med fokus på användarens tillgång och lokalens utformning.

Huvudbiblioteket

Är sedan 1966 placerat på Kommunalvägen bredvid kommunhuset i centrala Huddinge, ca 700 m från butikscentrum med pendeltågsstation. Busshållplats intill biblioteket.

Nuvarande lokal är byggd för att vara bibliotek och har fungerat relativt väl under åren. Ytan är 2 283 kvadratmeter fördelat på tre våningsplan. Biblioteket lever dock ett undanskymt liv i relation till Huddinge centrum, med dess service och utbud, och saknar den framträdande plats ett huvudbibliotek bör ha. Det är ingen naturlig mötesplats och skulle kunna ha många fler besökare om den var placerad där människor på ett naturligt sätt rör sig.

Huvudbibliotek hade under 2024 normalt öppet för allmänheten följande dagar och tider:

Öppetdag	Öppettider	Antal timmar/vecka
Måndag-onsdag	10.00-19.00	9
Torsdag-fredag	11.00-18.00	7
Lördag-söndag	11.00-15.00	4
	Totalt	49

Huvudbiblioteket i Huddinge har haft ett lägre öppethållande (49 timmar per vecka, se diagram 7) jämfört med andra kommuner. Här finns potential att öka tillgången för besökare, och öppettiderna kommer att utredas i kommande verksamhetsplanering. Det relativt låga öppethållande kan ha bidragit till de också jämförelsevisa låga besökssiffror som observerats, sett till kommun som helhet.

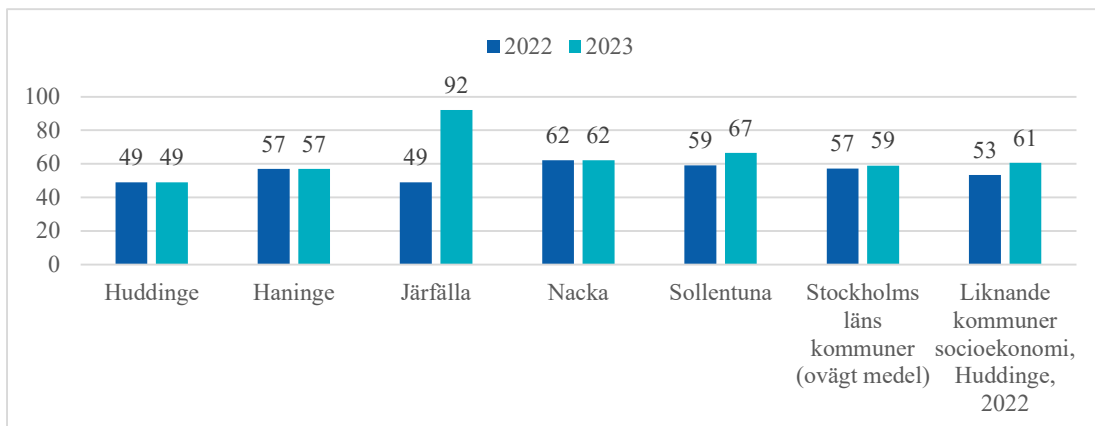

Diagram 7. Öppethållande för huvudbiblioteket, timmar/vecka för år 2022 och 2023.

Notering: Järfälla kommun med 92 timmar redovisade för år 2023 har räknat in "selektivt öppethållande" det vill säga kvällsprogram och när elevgrupper kommer på morgonen - före och efter det publika öppethållandet. Källa Kolada ID N0908

Att erbjuda meröppet i nuvarande lokaler anses inte möjligt då det av säkerhetsskäl inte går att ha hela biblioteket öppet utan personal, på grund av svårigheten att överblicka en lokal i flera våningar och det inte finns ett fungerande sätt att stänga av delar av lokalen.

Under 2024 tog kommunfullmäktige ett genomförandebeslut för ett nytt huvudbibliotek som ska byggas vid Paradisbacken 33 med planerad invigning 2028⁵.

Flemingsbergs bibliotek

Sedan juni 2023 är Flemingsbergs bibliotek lokaliserad till Fleminghallen, med cirka 2 000 kvadratmeter verksamhetsyta fördelat på flera våningsplan.

De största publika ytorna ligger en våning upp medan kontor finns i entréplanet tillsammans med en liten reception och meröppet-del. Receptionen behövs för att hänvisa biblioteksbesökare till rätt hiss / trappa för att hitta upp till biblioteket. På ett halvplan mellan entré, sporthall och biblioteket finns ett antal studierum och -platser.

Denna lokallösning är inte optimal då det behövs mer personal för att bemanna de olika våningsplanen och det interna arbetet försvåras av delningen mellan den publika delen och kontorsdelen. Dessutom, för invånare som inte känner till vad huset innehåller kan den stora, delvis tomma entrédelen ge intryck av att det inte finns någon publik verksamhet här.

Biblioteket ligger vägg i vägg med sporthallarna vilket tidvis innebär störande ljud. En studie pågår kring akustik och buller.

Flemingsbergs bibliotek hade under hösten 2024 normalt öppet för allmänheten följande dagar och tider:

⁵ Kommunfullmäktige protokoll 2024-05-27, diarienummer KS-2024/36

Öppetdag	Öppettider	Antal timmar/vecka
Måndag-onsdag	Meröppet 9.00-11.00 Bemannat 11:00-18:00	27
Torsdag	Bemannat 11:00-18:00	7
Fredag	Meröppet 9.00-11.00 Bemannat 11:00-18:00	9
Lördag-söndag	stängt	0
	Totalt	43

Segeltorps bibliotek

Etablerades i nuvarande lokaler 2010 i den ände av Segeltorpsskolan som ligger närmast Segeltorps centrum, en årskurs 4 till 9-skola med drygt 700 elever. Storleken på bibliotekslokalen halverades 2018 till 263 kvadratmeter. Placeringen upplevas besvärlig då biblioteket i allmänhetens ögon lätt uppfattas som ett renodlat skolbibliotek. Biblioteket erbjuder Meröppet av hela biblioteket.

Segeltorps bibliotek har flest utlån per besök av alla folkbibliotek i kommunen, 1,26 jämfört med genomsnittsvärde på 0,80 (år 2024).

Segeltorps bibliotek hade under 2024 normalt öppet för allmänheten följande dagar och tider:

Öppetdag	Öppettider	Antal timmar/vecka
Måndagar	Meröppet 08:00-20:00	12
Tisdagar	Meröppet 08:00-12:00 Bemannat 12:00-17:00 Meröppet 17:00-20:00	12
Onsdag	Meröppet 08:00-12:00 Bemannat 12:00-19:00 Meröppet 19:00-20:00	12
Torsdagar	Meröppet 08:00-20:00	12
Fredagar	Stängt	0
Lördag-söndag	Meröppet 09:00-16:00	7
	Totalt	62

Skogås bibliotek

Biblioteket ligger på andra våningen i Skogås innecentrum, mellan gym och kulturföreningen Lyktan. Pendeltågsstation och busshållplatser finns vid centrum.

En ombyggnation genomfördes 2019 med utökning av verksamhetsyta till 635 kvadratmeter, vilket påverkade besöksstatistiken positivt och möjliggjorde att en mindre del av biblioteket kan erbjudas som Meröppet.

Skogås bibliotek hade under 2024 normalt öppet för allmänheten följande dagar och tider:

Öppetdag	Öppettider	Antal timmar/vecka
Måndag-onsdag	Meröppet 08:00-10:00 Bemannat 10:00-19:00 Meröppet 19:00-20:00	36
Torsdagar	Meröppet 08:00--20:00	12
Fredagar	Meröppet 08:00-11:00 Bemannat 11:00-17:00 Meröppet 17:00-20:00	12
Lördagar	Meröppet 08:00-11:00 Bemannat 11:00-15:00 Meröppet 15:00-17:00	9
Söndagar	Meröppet 08:00-17:00	9
	Totalt	78

Vårby bibliotek med Barnkonsten

Biblioteket ligger i Vårbyhuset där även Barnkonsten, Vårbyskolan, en årskurs 4 till 9-skola med 300 elever, och Vårby fritidsgård finns. Vårbyhuset ligger i gångstråket genom Vårby Centrum, nära t-bana. Biblioteket och Barnkonstens lokaler byggdes 2015 samman och försågs med gemensam entré, i direkt anslutning till gångstråket. Bibliotekets delar av lokalen är cirka 780 kvadratmeter.

Vårby bibliotek har den högsta andel barn i ålder 7-15 år som lånar media (18,4 procent), jämfört med kommunens övriga folkbibliotek (genomsnitt=11,8 procent).

Vårby bibliotek hade under 2024 normalt öppet för allmänheten följande dagar och tider:

Öppettid	Öppettider	Antal timmar/vecka
Måndag-tisdag	10.00-19.00	9
Onsdag	10.00-17.00	7
Torsdagar	11.00-19.00	8
Fredagar	11.00-17.00	6
Lördagar	12.00-16.00	4
Söndagar	stängt	0
Totalt		34

Det digitala biblioteket

Det digitala biblioteket har samma kärnvärden som de fysiska. Det digitala biblioteket synliggör de fysiska biblioteken och verksamheten där. Samtidigt bör det digitala biblioteket betraktas som ett eget bibliotek med ett unikt utbud och tjänster. Det innehåller e-böcker, e-ljudböcker, e-tidningar samt kunskapsbaser för till exempel författarporträtt eller körkortsfrågor.

Genom biblioteksdatasystemets koppling till bibliotekswebben kan användare själv administrera sina lån samt reservera medier etcetera.

Det digitala biblioteket hade 2024 cirka 314 600 besök via hemsidan, vilket var en ökning på drygt 20 procent från året innan.

Mobil biblioteksverksamhet

Sedan många år erbjuder kommunens folkbibliotek tjänsten ”Boken kommer” - en uppsökande verksamhet riktad till personer som inte själva kan besöka ett bibliotek på grund av sjukdom, rörelsehinder eller annat handikapp. ”Boken kommer” bedrivs fortfarande och levererar böcker till äldreomsorgens verksamheter i kommunen och till privatpersoner. Tjänsten hanteras vid huvudbiblioteket.

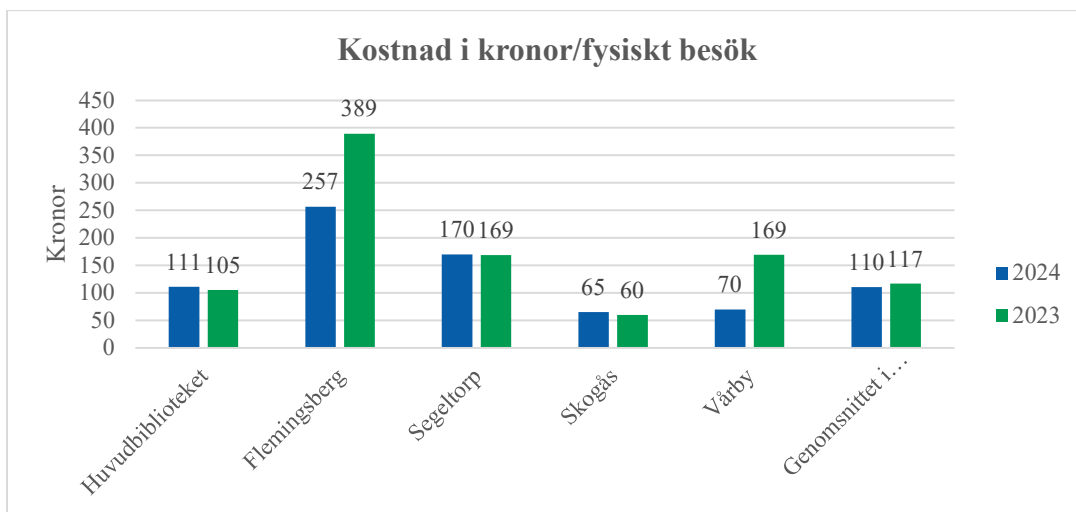
Befintlig mobil verksamhet består av fyra lådcyklar, som används främst under sommarhalvåret för att besöka kommunalfestivaler, göra pop up-verksamhet runt omkring i kommunen samt besöka förskolor, öppna förskolor och omsorgsboenden.

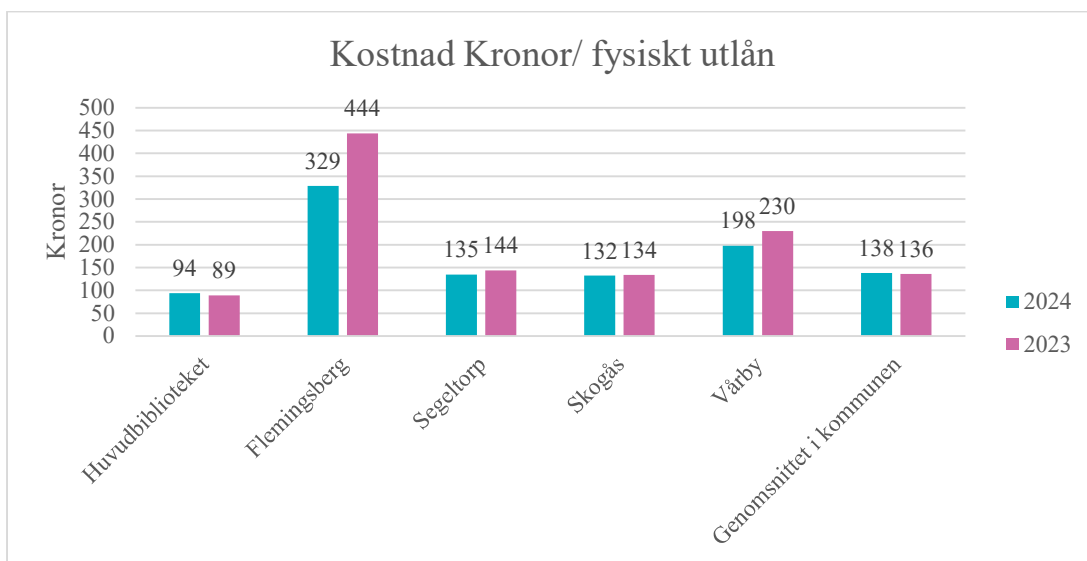
Kostnader /kostnadseffektivitet

För att belysa effekten av driftskostnader för folkbiblioteksverksamhet är det relevant att studera olika nyckeltal för respektive folkbibliotek i Huddinge, samt jämföra Huddinge i relation till andra kommuner.

Under 2024 hade Vårby bibliotek betydligt fler besökare än 2023, vilket resulterade i en markant mindre kostnad per besök. Likadant ser vi för Flemingsbergs bibliotek. Segeltorp och Flemingsberg hamnar över medelvärdet för kommunen som helhet 2024, sett till kostnad per fysiskt besök, se diagram nedan. Kostnadsökningarna på Flemingsbergs bibliotek beror på inflytten i Fleminghallen halvårsskiftet 2023 med en medförande relativt hög hyreskostnad.

Vårby och Flemingsbergs bibliotek ligger betydligt över medelvärdet för kostnad per fysiska utlån. Se diagram nedan

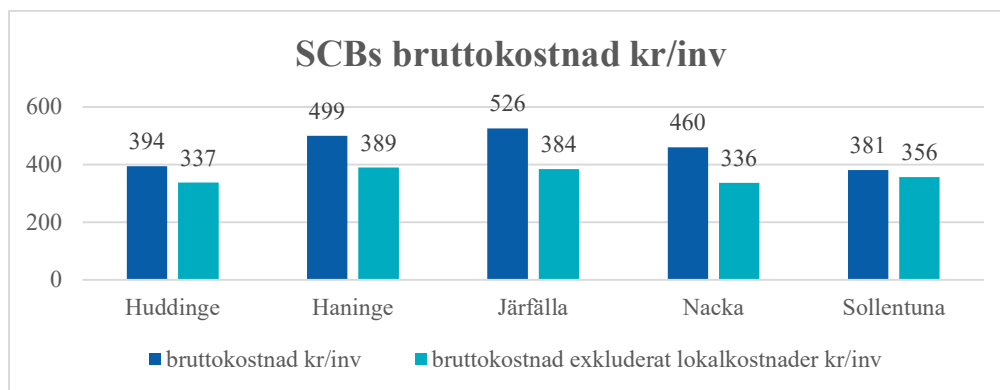

Lokalkostnader för folkbiblioteken utgör endast 19 procent av Huddinges totala kostnader för folkbiblioteksverksamhet (källa SCBs)

Räkenskapssammandrag). Jämförelsekommunernas lokalkostnader utgör mellan 24 och 28 procent. Att Huddinges folkbibliotek har lägre lokalkostnader kan bero på lokalernas läge, byggnadernas ålder och skick. Med det planerade nya huvudbiblioteket kommer denna andel att förändras.

Diagrammet nedan redovisar bruttokostnad för folkbibliotek i kronor per invånare. Mörkblå staplar är bruttokostnader inklusive lokalkostnader, och ljusblå staplar är bruttokostnader exkluderat lokalkostnader. Valet att titta på med eller utan lokalkostnader gjordes utifrån att lokalhyror beror av läget. Skillnaderna mellan kommunernas kostnader blir väsentligt mindre när man bortser från lokalkostnaderna.

Källa SCBs Räkenskapssammandrag

I diagrammet nedan redovisas olika kostnadsposter för folkbiblioteksverksamhet i Huddinge och jämförelsekommunerna. Beroende på hur kommunerna hanterar sitt fastighetsbestånd (kommundirekt ägt, eller kommunägt fastighetsbolag), så redovisas lokalhyrorna som interna eller externa.

